

VLARIO en Stichting RIONED organiseren voor de derde keer een Vlaams/Nederlandse kennisuitwisselingsdag. Het thema dit jaar gaat over klimaatverandering en de ruimtelijke gevolgen.

Klimaatverandering zorgt enerzijds voor meer kans op droogte en laagwaterproblemen, en anderzijds meer overlast door hevige regen en overstromingen. Daarbij komt de toename in verharde oppervlakten ten gevolge van de groeiende urbanisatie én problemen vanwege toename van hitte. Een actief regenwaterbeleid op het lokale niveau is noodzakelijk om meest efficiënt wateroverlast en verdroging hand-in-hand aan te pakken. Hoe gaan we hiermee om in Vlaanderen en in Nederland? Wat zegt het beleid, hoe komen we tot gedragen plannen en maatregelen en hoe gaan we hier als steden en gemeenten praktisch mee aan de slag?

Voormiddag nemen we eerst het beleid van Vlaanderen en Nederland onder de loep. Wat wordt er verwacht van de steden en gemeenten? Welke instrumenten zijn voorhanden? Hoe gaan we hiermee om? Met welke buien dienen we rekening te houden bij het ontwerp?

Uniek aan deze studiedag is dat we de Vlaamse en Nederlandse bouwmeester samen aan tafel hebben om hun ervaringen en ideeën te bespreken. Zij delen hun kennis en ervaring over klimaatverandering met ons wat betreft de 'betonstop' en 'inbreiding'.

Namiddag zetten we het beleid om in de praktijk en hierbij delen enkele Vlaamse en Nederlandse steden hun aanpak rond de thema's hittestress, groen-blauwe dooradering van de stad en hemelwaterplannen. Er wordt ook een stadswandeling georganiseerd in Antwerpen over de groen-blauwe dooradering en hun lopende projecten.

## Programma

**09:15**      **Ontvangst en aanmelding**

**10:00**      **Openingswoord**

*Wendy Francken, directeur VLARIO*

**10:10**      **Wat zegt het beleid?**

*Bram Vogels (Vlaanderen) en Hugo Gastkemper (Nederland)*

Hoever staan we met het beleid, wat is er opgelegd en welke tools zijn voorhanden om hittestress en wateroverlast aan te pakken in steden en gemeenten?

**10:45**      **Met welke kennis moeten we aan de slag?**

*prof. Ir. dr. Patrick Willems, KU Leuven*

Professor Willems geeft vanuit wetenschappelijk onderzoek weer welke factoren we in rekening dienen te brengen voor een goed ontwerp. Welke buien en droogte mogen we verwachten. Wat zijn de positieve gevolgen van bronmaatregelen en het tegengaan van verharding hierbij? Hij geeft ook toelichting bij de EU-projecten rond innovaties inzake tegengaan van wateroverlast waaronder een intelligent groendak in Antwerpen.

**11:05**      **De bouwmeesters over de betonstop en inbreiding**

*Leo Van Broeck (Vlaanderen) en Floris Alkemade (Nederland)*

Wat zijn de ruimtelijke gevolgen van klimaatverandering? Hoe ga je hier als bouwmeester mee om? Hoe ziet de toekomst eruit en hoe kunnen steden en gemeenten hier beter bij ondersteund worden?

**12:00** Lunch

**13:00** **WORKSHOPS: De steden en gemeenten aan zet!**

Hoe wordt het beleid toegepast in de praktijk? We kijken hiervoor naar de praktijk in 3 steden/gemeenten. Wat is hun aanpak en hoe begin je eraan? Er is ook een stadswandeling voorzien in Antwerpen over de groen-blauwe dooradering en hun lopende projecten.

**16:00** **Slotwoord en eindconclusies**  
Robin De Smedt, *Ruimte Vlaanderen*

**16:15** **Afsluiting met hapje en drankje**

**17:30** **Einde**

## Workshops

U kan de eerste 3 workshops volgen of de wandeling met een workshop naar keuze. Per thema zullen een Vlaamse en Nederlandse stad hun aanpak toelichten met voorbeelden. Nadien wordt het thema verder besproken in groep en kennis uitgewisseld.

## Thema's:

- 1. Hittestress:** Hoe pak je als gemeente het hitte-eilandeffect aan? Stappenplan en voorbeelden.
- 2. Groenblauwe dooradering van de stad:** Van verharde grijze stad naar blauwgroene stad met veel natuur en water. Hoe was het vroeger, hoe is het nu, hoe heeft de stad dit kunnen organiseren?
- 3. Hemelwaterplan:** Hoe ga je om met wateroverlast in de stad? Stappenplan en voorbeelden.
- 4. Stadswandeling Antwerpen (90 minuten).** Groen-blauwe dooradering in Antwerpen. We nemen u mee langs enkele projecten in Antwerpen.

Bij inschrijving kan je aangeven welke sessies je wenst te volgen. De organisatie zal de groepen verder verdelen.

| Workshop | Thema                                | Vlaanderen       | Nederland                       |
|----------|--------------------------------------|------------------|---------------------------------|
| <b>1</b> | Hittestress                          | Gent             | 's Hertogenbosch                |
| <b>2</b> | Groen-blauwe dooradering van de stad | Leuven           | Apeldoorn                       |
| <b>3</b> | Hemelwaterplan                       | Sint-Gillis-Waas | Samenwerkende gemeenten Zeeland |
| <b>4</b> | Stadswandeling                       | Antwerpen        | -                               |